

ÖĞRETMEN YETİŞTİREN YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARINA GENEL BİR BAKIŞ

Serdar KURT C.Cengiz ÇELİKOĞLU

D.E.Ü. Fen Edebiyat Fakültesi İstatistik Bölümü - İZMİR

ÖZET

Ülkemizde ilk ve ortaöğretim okullarına öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumları, Eğitim, Mesleki Eğitim, Mesleki Yaygın Eğitim, Teknik Eğitim, Sağlık Eğitimi, Ticaret ve Turizm Eğitimi Fakültesi adı altında eğitim-öğretim yapmaktadırlar. Bu çalışmada öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarından yalnızca Eğitim Fakülteleri ele alınmıştır.

Eğitim Fakültelerindeki yeni yapılanmanın dikkate alındığı 1998 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı İkinci Basamak Kılavuzu'nda verilen bilgiler ve 1997-1998 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri göz önüne alınarak yapılan bu çalışmada ülkemizde mevcut 51 devlet üniversitesinde bulunan 41 Eğitim Fakültesi bölüm ve programları, birinci ve ikinci öğretimdeki öğrenci sayıları ve kontenjanları, öğretim elemanı sayıları ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından desteklenen öğrenci sayıları açısından değerlendirilmiş, üniversiteler ve bölümler arası çeşitli karşılaştırmalar yapılarak çarpıcı sonuçlar vurgulanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Eğitim Fakülteleri.

ABSTRACT

Higher Education Institutions training teachers for primary and secondary schools in Turkey conduct education and instruction in Faculties of Education, Vocational Education, Vocational Informal Education, Technical Education, Medical Education, Trade and Tourism Education. In this research, among other higher education institutions training teachers, only Faculties of Education are studied.

In this study, regarding the information given in the Guide to the Second 1998 Student Selection and Placement Examination which includes the reconstruction of the Faculties of Education and also 1997-1998 Academic Year Higher Education Statistics, 41 Faculties of Education departments and programs in 51 Turkish Public Universities are evaluated with respect to the number of students in primary (day time) and secondary (evening) instruction, number of academic staff and number of students supported by the Ministry of Education; interuniversity and interdepartment comparisons are made and striking results are emphasized.

Key Words: Faculties of Education.

GİRİŞ

İlk ve ortaöğretim okullarına öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumları, Eğitim, Mesleki Eğitim, Mesleki Yaygın Eğitim, Teknik Eğitim, Sağlık Eğitimi, Ticaret ve Turizm Eğitimi Fakültesi adı altında eğitim-öğretim yapmaktadırlar. Bu çalışmada öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumları yalnızca Eğitim Fakülteleri çerçevesinde ele alınmıştır.

Sekiz yıllık temel eğitim zorunluluğunun yeni kabul edilebildiği ülkemizde zaten mevcut olan öğretmen açığının yanında, oluşan yeni talebi karşılamak da doğal olarak Eğitim Fakültelerine düşmektedir. Bu durum ülkemizdeki Eğitim Fakültelerinin önemini daha da artırmaktadır. Ancak mevcut öğretim elemanı sayısı ve üniversitelerimizin kıt kaynakları, oluşan bu talebi eğitim kalitesini de koruyarak hatta artırarak karşılamaya uygun mudur?

Eğitim Fakültelerindeki yeni yapılanmanın dikkate alındığı 1998 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı İkinci Basamak Kılavuzu'nda verilen bilgiler ve 1997-1998 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri göz önüne alınarak yapılan bu çalışmada Eğitim Fakülteleri çeşitli sayısal verileri açısından değerlendirilecektir. İlgili bölümler, öğrenci bilgileri yanında öğretim üyesi ve öğretim elemanı temelinde de incelenerek üniversiteler ve bölümler arası çeşitli karşılaştırmalar yapılmıştır.

EĞİTİM FAKÜLTELERİNE İLİŞKİN SAYISAL DEĞERLENDİRMELER

Ülkemizde mevcut 51 devlet üniversitesinin 33 tanesinde toplam 41 Eğitim Fakültesi bulunmaktadır. Gazi, Karadeniz Teknik ve Atatürk Üniversitelerinde üçer, Dicle ve Ondokuz Mayıs Üniversitelerinde ikişer Eğitim Fakültesi vardır. 18 üniversitede ise Eğitim Fakültesi bulunmamaktadır.

Eğitim Fakültelerinde 24 bölüm ya da programa öğrenci alınmaktadır. Tablo 1'de hangi fakültede hangi bölüm ya da programların mevcut olduğu gösterilmektedir. Sayısal olarak en fazla program Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesinde bulunmaktadır. Burada mevcut 24 programın 22'si açılmış olup, bu fakülteyi 18 programla Atatürk Üniversitesi K.Karabekir ve 17 programla Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi izlemektedir. Bu fakültelerimizde ek olarak altışar programda da ikinci öğretim yapılmaktadır. Ayrıca bir tek programı olan Fırat, Gaziantep, Karadeniz Teknik Rize, Kırıkkale ve Zonguldak Karaelmas Ereğli Eğitim Fakültelerimizin hepsinde yalnızca sınıf öğretmenliği programı vardır. Sınıf öğretmenliği programı 26 fakültede

Tablo 1. Eğitim Fakültelerindeki Bölüm / Programlar

Sıra	Üniversite/Fakülte Adı	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	Top	
1	Abant İzzet Baysal (Bolu)							+										+		+	+				+	5	
2	Afyon Kocatepe Uşak																				++	++					6
3	Anadolu (Eskişehir)	+		+						+		+	+	+				+		+	+					+	10
4	Ankara			+															+	+	+	+			+	6	
5	Atatürk (Erzurum) K.Karabekir	+			+	+	+	++	+	+		++	++			+	+	+	+	++	++	+	+	++		24	
6	Atatürk (Erzurum) Ağrı							+												++	+			+		5	
7	Atatürk (Erzurum) Erzincan							+				+								++	+			+		6	
8	Balıkesir			+	+			++	+			++				+	+			++	++		+	++		16	
9	Boğaziçi			+				+	+			+	+			+	+	+	+	++	++		+	++		9	
10	Celal Bayar (Manisa)							++												++	++			++		8	
11	Cumhuriyet (Sivas)											+								+	+					3	
12	Çanakkale Onsekiz Mart	+		++		+		++					++		+			++		++	+	+	+	++		18	
13	Çukurova (Adana)	+				+				+			+					+	+	++	+					9	
14	Dicle (Diyarbakır)	+			+			+	+	+		++	++			+	+			++	+			++		16	
15	Dicle (Diyarbakır) Siirt																			++	+			++		2	
16	Dokuz Eylül (İzmir)	+		+	+	+		+	+	+		++	++			+	+	+	+	++	+	+	+	++		22	
17	Fırat (Elazığ)																			+						1	
18	Gazi (Ankara)	+	+	+	+	+	+	++	+	+	+	++	++			+	+	+	+	++	++	+	+	++	+	28	
19	Gazi (Ankara) Kastamonu							+				+								++	+			+		6	
20	Gazi (Ankara) Kırşehir							+												++	+			+		5	
21	Gaziantep																			+						1	
22	Hacettepe (Ankara)	+		+	+			+	+	+		+	+			+	+	+	+	+						13	
23	İnönü (Malatya)				+			+				+				+	+	+	+	+	+			++		11	
24	Karadeniz Tek. (Trabzon)			+	+			++	+			++		+		+	+	+	+	++	++			++	+	19	
25	Karadeniz Tek. (Trabzon) Giresun																	+		+	+			+		4	
26	Karadeniz Tek. (Trabzon) Rize																			+						1	
27	Kırıkkale																			+						1	
28	Marmara	+		+	+	+		+	+	+		+	+			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	18	
29	Mustafa Kemal (Hatay)												+							++				+		4	
30	Niğde																			++	++			++		6	
31	Ondokuz Mayıs (Samsun)	+		++				++	+		++	++					+	+	++	++			++		18		
32	Ondokuz Mayıs (Samsun)Amasya							++			++						+		++	++			++		11		
33	Orta Doğu Teknik			+				+	+			+	+			+	+									7	
34	Pamukkale (Denizli)							+										++	++	+			++			8	
35	Sakarya							++									++	++	++				++			10	
36	Selçuk (Konya)	+	+	+		+		++	+		++	++			+	+	+	+	++	++	+	+	++			23	
37	Süleyman Demirel (Isparta)							+				+					++	++	++				++			10	

Üniversitesindeki fakülteler çok az sayıda öğretim elemanı ile eğitim vermek durumundadır. Diyarbakır Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesinde hiç öğretim üyesi bulunmaması ve eğitimin 17 öğretim görevlisi ile sürdürülmesi dikkat çekicidir. Ayrıca yeni kurulan Karadeniz Teknik Üniversitesinin Rize Eğitim Fakültesi ile Fırat, Kırıkkale, Sakarya ve Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Eğitim Fakültelerindeki öğretim elemanı sayıları saptanamamıştır. Üstelik Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesinde ikinci öğretim kontenjanı da vardır.

Tablo 2’de Eğitim Fakültelerinde ders veren öğretim elemanı ve öğretim üyesi sayıları ile öğrenci sayıları dikkate alınarak öğretim üyesi başına öğrenci sayıları ve ders veren öğretim elemanı başına öğrenci sayıları da verilmiştir. Eğitim Fakülteleri genelinde öğretim üyesi başına ortalama 84, ders veren öğretim elemanı başına ortalama 45 öğrenci düşmektedir. Burada Erzurum Atatürk Üniversitesi Erzincan ve Ağrı Eğitim Fakülteleri yeni kurulanlar dışındaki diğer fakültelerimizden çarpıcı biçimde ayrılmaktadır. Erzincan Eğitim Fakültesinde öğretim üyesi başına 1380, Ağrı Eğitim Fakültesinde ise 750 öğrenci düşmektedir. Bu fakültelerimizi öğretim üyesi başına 250’nin üstünde öğrenci sayıları ile Samsun Ondokuz Mayıs Amasya, Niğde, Hatay Mustafa Kemal, Van Yüzcüncü Yıl ve Manisa Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakülteleri izlemektedir. Sivas Cumhuriyet ve Gaziantep Üniversitesi Eğitim Fakülteleri yeni kurulmuş olmalarına rağmen öğretim üyesi başına öğrenci sayıları açısından sırasıyla 17 ve 32 öğrenci ile ilk sıralardadır. Kuruluşu eski tarihlere dayanan üniversitelerimizden Ankara, Eskişehir Anadolu ve Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültelerinde de bu sayı 40’ın altında bulunmaktadır.

Tablo 2. Eğitim Fakültelerinin Öğrenci ve Öğretim Elemanı Sayıları ile Kontenjanlarına Göre Dağılımı

Sıra	Üniversite/Fakülte Adı	Öğr.Say.	Öğr.Üye	DVÖE	Kontenjan			Öğr.Üyesi Başına		DVÖE Başına	
					1.Öğr.	2.Öğr.	Toplam	Öğr.Say.	Kon.	Öğr.Say.	Kon.
1	Abant İzzet Baysal (Bolu)	1348	27	54	450	0	450	50	17	25	8
2	Afyon Kocatepe Uşak	646	9	15	260	240	500	72	56	43	33
3	Anadolu (Eskişehir)	1691	55	88	560	0	560	31	10	19	6
4	Ankara	1126	55	60	330	0	330	20	6	19	6
5	Atatürk (Erzurum) K.Karabekir	6495	99	133	1300	660	1960	66	19	48	14
6	Atatürk (Erzurum) Ağrı	2248	3	19	500	250	750	750	250	118	39
7	Atatürk (Erzurum) Erzincan	1308	1	16	480	250	730	1308	730	82	46
8	Balıkesir	2741	38	66	510	400	910	72	24	42	14
9	Boğaziçi	912	22	29	200	0	200	41	9	31	7
10	Celal Bayar (Manisa)	1868	7	27	435	335	770	267	110	69	29
11	Cumhuriyet (Sivas)	101	6	6	230	0	230	17	38	17	38
12	Çanakkale Onsekiz Mart	2626	17	47	720	400	1120	154	65	56	24
13	Çukurova (Adana)	2434	25	49	610	100	710	97	28	50	15
14	Dicle (Diyarbakır)	4304	29	70	790	280	1070	148	37	61	15
15	Dicle (Diyarbakır) Siirt	1053	0	17	200	200	400	-	-	62	24
16	Dokuz Eylül (İzmir)	5550	80	122	1150	450	1600	69	20	45	13
17	Fırat (Elazığ)	-	-	-	50	0	50	-	-	-	-
18	Gazi (Ankara)	6421	175	309	1410	720	2130	37	13	21	7
19	Gazi (Ankara) Kastamonu	1549	10	25	580	250	830	155	83	62	33
20	Gazi (Ankara) Kırşehir	1339	14	27	460	200	660	96	47	50	24
21	Gaziantep	64	2	3	40	0	40	32	20	21	13
22	Hacettepe (Ankara)	3098	63	72	820	0	820	49	13	43	11
23	İnönü (Malatya)	2479	25	36	660	80	740	99	30	69	21
24	Karadeniz Tek. (Trabzon)	4424	36	82	830	460	1290	123	36	54	16
25	Karadeniz Tek. (Trabzon) Giresun	1230	8	37	420	0	420	154	53	33	11

Sıra	Üniversite/Fakülte Adı	Öğr.Say.	Öğr.Üye	DVÖE	Kontenjan			Öğr.Üyesi Başına		DVÖE Başına	
					1.Öğr.	2.Öğr.	Toplam	Öğr.Say.	Kon.	Öğr.Say.	Kon.
26	Karadeniz Tek. (Trabzon) Rize	-	-	-	120	0	120	-	-	-	-
27	Kırıkkale	-	-	-	100	0	100	-	-	-	-
28	Marmara	6907	95	178	1400	0	1400	73	15	39	8
29	Mustafa Kemal (Hatay)	1429	5	26	300	200	500	286	100	55	19
30	Niğde	3208	11	41	390	390	780	292	71	78	19
31	Ondokuz Mayıs (Samsun)	8114	68	99	890	730	1620	119	24	82	16
32	Ondokuz Mayıs (Samsun)Amasya	2807	8	18	540	500	1040	351	130	156	58
33	Orta Doğu Teknik	2147	33	44	330	0	330	65	10	49	8
34	Pamukkale (Denizli)	3173	24	54	585	335	920	132	38	59	17
35	Sakarya	-	-	-	180	260	440	-	-	-	-
36	Selçuk (Konya)	5838	56	129	1210	770	1980	104	35	45	15
37	Süleyman Demirel (Isparta)	2648	21	49	560	500	1060	126	50	54	22
38	Trakya (Edirne)	1298	24	46	280	100	380	54	16	28	8
39	Uludağ (Bursa)	3624	38	113	640	220	860	95	23	32	8
40	Yüzüncü Yıl (Van)	2547	9	20	705	50	755	283	64	127	38
41	Zonguldak Karaelmas Ereğli	-	-	-	100	0	100	-	-	-	-
	Eğitim Fakülteleri Toplamı	100795	1198	2226	22365	9330	31695				
	Eğitim Fakülteleri Ortalaması							84	26	45	14

Öğr.Say. : 1997-98 öğretim yılı Öğrenci Sayıları

Kont. : 1998-99 öğretim yılı Kontenjanları

Öğr.Üye. : 1997-98 öğretim yılı Öğretim Üyesi Sayıları

DVÖE : 1997-98 öğretim yılı Ders Veren Öğretim Elemanı Sayıları

Ders veren öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayıları açısından da küçükten büyüğe sıralama pek değişmemektedir. Ancak Ağrı, Erzincan ve Siirt Eğitim Fakültelerinde eğitim yoğunlukla öğretim görevlileri ile yürütüldüğünden oranlar kısmen iyileşmektedir.

Öğretim üyesi başına kontenjanlar incelendiğinde ise ilk sıralarda Ankara, Boğaziçi, Anadolu, Hacettepe, Gazi ve Marmara Üniversitesi Eğitim Fakülteleri gelmektedir. Eğitim Fakülteleri genelinde öğretim üyesi başına kontenjan 26 öğrenci olarak hesaplanmıştır. Atatürk Üniversitesi Erzincan ve Ağrı, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Amasya, Manisa Celal Bayar ve Hatay Mustafa Kemal Üniversiteleri Eğitim Fakültelerinde öğretim üyesi başına kontenjan 100'ün üzerindedir.

Eğitim Fakültelerinde ders veren öğretim elemanı başına düşen kontenjan ortalama 14'dür. Bu konuda ilk sırayı 6'şar kontenjan ile Ankara ve Anadolu Üniversiteleri Eğitim fakülteleri almaktadır. Bu fakülteleri 7'şer kontenjan ile Boğaziçi ve Gazi, 8'er kontenjan ile Abant İzzet Baysal, Marmara, Orta Doğu Teknik, Trakya ve Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakülteleri izlemektedir. Ders veren öğretim elemanı başına en yüksek kontenjan 58 öğrenci ile Ondokuz Mayıs Üniversitesi Amasya Eğitim Fakültesindedir. Ders veren öğretim elemanı başına Atatürk Üniversitesi Erzincan Eğitim Fakültesinde 46, Ağrı Eğitim Fakültesinde ise 39, Sivas Cumhuriyet ve Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültelerinde ise 38 öğrenci kontenjanı düşmektedir. Öğretim elemanı sayılarına ulaşamayan Elazığ Fırat, Karadeniz Teknik Rize, Kırıkkale, Sakarya ve Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Eğitim Fakültelerine ilişkin öğretim üyesi ve ders veren öğretim elemanı başına öğrenci sayısı ve kontenjanlar hesaplanamamıştır.

Eğitim Fakültelerinde program başına öğretim üyesi ve ders veren öğretim elemanı sayıları Tablo 3'de verilmiştir. Program başına öğretim üyesi sayısı ortalaması 3, program başına ders veren öğretim elemanı sayısı ortalaması ise 5.6 olarak hesaplanmıştır. Bu sayılar öğretim üyesi açığının çok

büyük oldu-ğunun bir göstergesi olarak kabul edilebilir. 2226 ders veren öğretim elemandan 1198'inin öğretim üyesi ve 1028'inin öğretim görevlisi olması eğitim-öğretim yükünün yaklaşık yarısının öğretim görevlilerinde olduğu şeklinde yorumlanabilir. Genel olarak Eğitim Fakültelerinde program başına 0.75 profesör, 0.50 doçent, 1.78 yardımcı doçent ve 2.60 öğretim görevlisi düşmektedir ki bu sayılar diğer fakültelere oranla hayli düşüktür.

Program başına öğretim üyesi sayıları incelendiğinde Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi 9.2 ile diğer fakültelerden anlamlı şekilde ayrılmaktadır. Bu fakültede program başına öğretim üyesi ve ders veren öğretim elemanı sayılarının birbirine yakınlığı diğer Eğitim Fakültelerinde görülmemektedir. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesini Gazi ve Trakya Üniversitesi Eğitim Fakülteleri 6.3 ve 6.0 ile takip etmektedir. Atatürk Üniversitesi Ağrı ve Erzincan Eğitim Fakülteleri ile Celal Bayar, Onsekiz Mart, Van Yüzüncü Yıl ve Ondokuz Mayıs Üniversitesi Amasya Eğitim Fakültesinde program başına 1'den az öğretim üyesi düşmesi düşündürücüdür. Hatta Dicle Üniversitesi Siirt Eğitim Fakültesinde hiç öğretim üyesi yokken biri ikinci öğretim olmak üzere iki program olması ve 17 öğretim görevlisi ile eğitim yapılması çarpıcıdır. Bu fakültede araştırma görevlisi de bulunmamaktadır.

Program başına ders veren öğretim elemanı sayısı açısından en iyi durumdaki fakülteler, Uludağ, Trakya, Gazi, Abant İzzet Baysal ve Ankara Üniversitesi Eğitim Fakülteleridir. Bu fakültelerde program başına 10'un üzerinde ders veren öğretim elemanı düşmektedir. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Amasya Eğitim Fakültesinde 18 kişi ile 11 program açılması, benzer şekilde Van Yüzüncü Yıl Üniversitesinde 20 kişi ile 13 program olması ve program başına yaklaşık 1.5 öğretim elemanı düşmesi dikkat çekici ve çeşitli yorumlara açık bir durumdur.

Tablo 3. Eğitim Fakültelerinde Program Başına Öğretim Üyesi ve Ders Veren Öğretim Elemanı Sayıları

Sıra	Üniversite/Fakülte Adı	Prog.Say.	Öğr.Üye.	DVÖE	Program Başına	
					Öğr.Üye.	DVÖE
1	Abant İzzet Baysal (Bolu)	5 + 0	27	54	5.4	10.8
2	Afyon Kocatepe Uşak	3 + 3	9	15	1.5	2.5
3	Anadolu (Eskişehir)	10 + 0	55	88	5.5	8.8
4	Ankara	6 + 0	55	60	9.2	10.0
5	Atatürk (Erzurum) K.Karabekir	18 + 6	99	133	4.1	5.5
6	Atatürk (Erzurum) Ağrı	4 + 1	3	19	0.6	3.8
7	Atatürk (Erzurum) Erzincan	5 + 1	1	16	0.2	2.7
8	Balıkesir	11 + 5	38	66	2.4	4.1
9	Boğaziçi	9 + 0	22	29	2.4	3.2
10	Celal Bayar (Manisa)	4 + 4	7	27	0.9	3.4
11	Cumhuriyet (Sivas)	3 + 0	6	6	2.0	2.0
12	Çanakkale Onsekiz Mart	12 + 6	17	47	0.9	2.6
13	Çukurova (Adana)	8 + 1	25	49	2.8	5.4
14	Dicle (Diyarbakır)	12 + 4	29	70	1.8	4.4
15	Dicle (Diyarbakır) Siirt	1 + 1	0	17	0.0	8.5
16	Dokuz Eylül (İzmir)	18 + 4	80	122	3.6	5.5
17	Fırat (Elazığ)	1 + 0	-	-	-	-
18	Gazi (Ankara)	22 + 6	175	309	6.3	11.0
19	Gazi (Ankara) Kastamonu	5 + 1	10	25	1.7	4.2
20	Gazi (Ankara) Kırşehir	4 + 1	14	27	2.8	5.4
21	Gaziantep	1 + 0	2	3	2.0	3.0
22	Hacettepe (Ankara)	13 + 0	63	72	4.8	5.5

23	İnönü (Malatya)	10 + 1	25	36	2.3	3.3
24	Karadeniz Tek. (Trabzon)	14 + 5	36	82	1.9	4.3
25	Karadeniz Tek. (Trabzon) Giresun	4 + 0	8	37	2.0	9.3
26	Karadeniz Tek. (Trabzon) Rize	1 + 0	-	-	-	-
27	Kırıkkale	1 + 0	-	-	-	-
28	Marmara	18 + 0	95	178	5.3	9.9
29	Mustafa Kemal (Hatay)	3 + 1	5	26	1.3	6.5
30	Niğde	3 + 3	11	41	1.8	6.8
31	Ondokuz Mayıs (Samsun)	11 + 7	68	99	3.8	5.5
32	Ondokuz Mayıs (Samsun)Amasya	6 + 5	8	18	0.7	1.6
33	Orta Doğu Teknik	7 + 0	33	44	4.7	6.3
34	Pamukkale (Denizli)	5 + 3	24	54	3.0	6.8
35	Sakarya	5 + 5	-	-	-	-
36	Selçuk (Konya)	17 + 6	56	129	2.4	5.6
37	Süleyman Demirel (Isparta)	6 + 4	21	49	2.1	4.9
38	Trakya (Edirne)	3 + 1	24	46	6.0	11.5
39	Uludağ (Bursa)	7 + 2	38	113	4.2	12.6
40	Yüzüncü Yıl (Van)	12 + 1	9	20	0.7	1.5
41	Zonguldak Karaelmas Ereğli	1 + 0	-	-	-	-
	Eğitim Fakülteleri Toplamı	309 + 88	1198	2226		
	Eğitim Fakülteleri Ortalaması				3.0	5.6

Öğr.Üye. : 1997-98 öğretim yılı Öğretim Üyesi Sayıları
DVÖE : 1997-98 öğretim yılı Ders Veren Öğretim Elemanı Sayıları

Eğitim Fakültelerinde görevli öğretim elemanlarının unvanlara göre dağılımı Tablo 4'de verilmiştir. Eğitim Fakültelerinde 296 profesör, 197 doçent, 705 yardımcı doçent, 1028 öğretim görevlisi, 57 okutman, 109 uzman ve 954 araştırma görevlisi olmak üzere toplam 3346 akademik personel görev yapmaktadır. Akademik personel açısından ilk üç sırada Gazi, Hacettepe ve Atatürk Üniversitesi K.Karabekir Eğitim Fakültelerinin yer aldığı görülmektedir. Öğretim elemanı sayılarına ulaşamayanlar dışında en az öğretim elemanı olan fakülteler 3 kişi ile Gaziantep ve 6 kişi ile Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakülteleridir. 6 fakültede profesör, 11 fakültede doçent ve 2 fakültede ise hiç yardımcı doçent unvanlı öğretim üyesi bulunmamaktadır. Sivas Cumhuriyet, Gaziantep, Atatürk Erzincan ve Dicle Siirt Eğitim Fakültelerinde hiç araştırma görevlisi bulunmaması dikkat çekicidir.

Tablo 4'te aynı zamanda öğretim üyesi başına araştırma görevlisi sayıları da verilmiştir. Eğitim Fakülteleri genelinde öğretim üyesi başına ortalama 0.80 araştırma görevlisi düşmektedir. Ancak bu oranın en çok öğretim üyesinin ve araştırma görevlisinin yer aldığı Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesinde 0.43 iken Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesinde 5.00 gibi büyük bir değerde olması dikkat çekmektedir.

Tablo 4. Eğitim Fakültelerinde Görevli Öğretim Elemanlarının Unvanlara Göre Dağılımı

Sıra	Üniversite/Fakülte Adı	Prof.	Doç.	Y.Doç.	Öğr.Gör.	Okut.	Uzm.	Ar.Gör.	Toplam	ÖÜBAG
1	Abant İzzet Baysal (Bolu)	7	3	17	27	1	2	49	106	1.81
2	Afyon Kocatepe Uşak	2	2	5	6	0	2	25	42	2.78
3	Anadolu (Eskişehir)	10	8	37	33	1	2	25	116	0.45
4	Ankara	31	8	16	5	0	4	35	99	0.63
5	Atatürk (Erzurum) K.Karabekir	10	9	80	34	3	6	65	207	0.65
6	Atatürk (Erzurum) Ağrı	1	0	2	16	10	0	10	39	3.33
7	Atatürk (Erzurum) Erzincan	0	0	1	15	8	0	0	24	0.00
8	Balıkesir	10	4	24	28	0	1	25	92	0.66
9	Boğaziçi	8	3	11	7	0	0	7	36	0.26

10	Celal Bayar (Manisa)	2	0	5	20	5	0	7	39	1.00
11	Cumhuriyet (Sivas)	0	1	5	0	0	0	0	6	0.00
12	Çanakkale Onsekiz Mart	3	0	14	30	4	2	22	75	1.29
13	Çukurova (Adana)	5	1	19	24	2	1	4	56	0.16
14	Dicle (Diyarbakır)	3	6	20	41	3	4	47	124	1.62
15	Dicle (Diyarbakır) Siirt	0	0	0	17	1	2	0	20	0.00
16	Dokuz Eylül (İzmir)	25	17	38	42	0	1	26	149	0.33
17	Fırat (Elazığ)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18	Gazi (Ankara)	37	34	104	134	22	2	76	409	0.43
19	Gazi (Ankara) Kastamonu	0	0	10	15	1	0	13	39	1.30
20	Gazi (Ankara) Kırşehir	2	0	12	13	7	1	11	46	0.79
21	Gaziantep	1	1	0	1	0	0	0	3	0.00
22	Hacettepe (Ankara)	27	13	23	9	4	6	50	231	0.79
23	İnönü (Malatya)	3	4	18	11	12	4	32	84	0.78
24	Karadeniz Tek. (Trabzon)	5	10	21	46	0	2	32	116	0.89
25	Karadeniz Tek. (Trabzon) Giresun	0	0	8	29	4	0	15	56	1.88
26	Karadeniz Tek. (Trabzon) Rize	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27	Kırıkkale	-	-	-	-	-	-	-	-	-
28	Marmara	51	20	24	83	0	1	52	132	0.55
29	Mustafa Kemal (Hatay)	2	0	3	21	1	1	12	40	2.40
30	Niğde	1	0	10	30	2	1	22	66	2.00
31	Ondokuz Mayıs (Samsun)	8	15	45	31	4	1	40	145	0.59
32	Ondokuz Mayıs (Samsun)Amasya	0	0	8	10	1	0	8	27	1.00
33	Orta Doğu Teknik	18	10	5	11	3	4	34	85	1.03
34	Pamukkale (Denizli)	4	1	19	30	1	1	33	89	1.38
35	Sakarya	-	-	-	-	-	-	-	-	-
36	Selçuk (Konya)	10	11	35	73	2	2	38	171	0.68
37	Süleyman Demirel (Isparta)	4	3	14	28	7	3	47	106	2.24
38	Trakya (Edirne)	1	1	22	22	0	0	32	78	1.33
39	Uludağ (Bursa)	4	10	24	75	0	0	15	128	0.39
40	Yüzüncü Yıl (Van)	1	2	6	11	0	1	45	66	5.00
41	Zonguldak Karacelmas (Ereğli)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Eğitim Fakülteleri Toplamı	296	197	705	1028	57	109	954	3346	

ÖÜBAG : Öğretim Üyesi Başına Araştırma Görevlisi

Üniversiteler geneli ile Eğitim Fakültelerinde görevli öğretim elemanı sayıları ve oranları Tablo 5'de karşılaştırmalı olarak verilmiştir. Tablodan da izlenebileceği gibi Eğitim Fakültelerinde üniversite geneline göre profesör, doçent, okutman ve araştırma görevlisi oranları düşük iken yardımcı doçent ve öğretim görevlisi oranları hayli yüksektir. Bu durum Eğitim Fakültelerinde üniversite geneline göre öğretimin büyük oranda öğretim görevlisi ve yardımcı doçentlerle yürütüldüğü izlenimi vermektedir. Ayrıca öğretim üyesi kaynağı olarak düşünülmesi gereken araştırma görevlisi oranının Eğitim Fakültelerinde üniversitelere göre düşük olması bu fakültelerde öğretim üyesi açığının kısa zamanda kapatılamayacağını göstermektedir.

Tablo 5. Üniversitelerde ve Eğitim Fakültelerinde Görevli Öğretim Elemanları ve Oranları

Unvan	Eğitim Fakülteleri		Üniversiteler	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Profesör	296	8.84	7440	13.42
Doçent	197	5.88	4030	7.27
Yardımcı Doçent	705	21.07	7339	13.24
Öğretim Görevlisi	1028	30.72	7659	13.82

Okutman	57	1.70	4486	8.09
Uzman	109	3.25	2073	3.74
Araştırma Görevlisi	954	28.51	22391	40.40
Toplam	3346	100.00	55418	100.00

Eğitim Fakültelerinde görevli öğretim elemanlarının alan ve unvanlarına göre dağılımı Tablo 6'da özetlenmiştir. Burada en çarpıcı olan okul öncesi öğretmenliği alanında yalnız bir doçentin bulunması ve başka hiçbir öğretim elemanının yer almamasıdır. Okul öncesi öğretmenliği programının 23 Eğitim Fakültesinde yer aldığı göz önüne alındığında durum daha da düşündürücü hal almaktadır. Ayrıca 3346 öğretim elemanından 1266'sı tabloda verilen alanlar dışındaki alanlardan olması ilgi çekicidir. 655 öğretim elemanı ile en fazla öğretim elemanı fen bilimleri eğitimi alanında çalışmaktadır. Yabancı diller eğitiminde ise 506 öğretim elemanı görev yapmaktadır.

Tablo 6. Eğitim Fakültelerinde Görev Yapan Öğretim Elemanlarının Alan ve Unvanlara Göre Dağılımı

Alanı	Prof.	Doç.	Y. Doç.	Öğr.Gör.	Okul.	Uzman	Ar. Gör.	Toplam
Fen Bilimleri Eğitimi Alanı	84	53	128	114	1	13	262	655
Sosyal Bilimler Eğitimi Alanı	22	15	74	88	2	1	85	287
Yabancı Diller Eğitimi Alanı	41	18	94	180	48	3	122	506
Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Alanı	12	13	78	69	0	3	61	236
Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Alanı	7	5	62	230	10	4	77	395
Okul Öncesi Öğretmenliği Alanı	0	1	0	0	0	0	0	1
Diğer Alanlar	130	92	180	347	48	33	347	1266
Toplam	296	197	705	1028	109	57	954	3346

Eğitim Fakültelerinde 1998-1999 öğretim yılı kontenjanı birinci öğretim için 22365, ikinci öğretim için 9330 olmak üzere toplam 31695'tir. Bu öğrencilerden birinci öğretimde yer alanlarının 5971'ini Milli Eğitim Bakanlığı desteklemektedir. Diğer bir deyişle birinci öğretimdeki öğrencilerin ortalama %27'si MEB desteği almaktadır. Tablo 7'de bölüm/programlara göre 1998 yılı kontenjanları ve MEB tarafından desteklenecek öğrenci sayıları ve oranları verilmiştir. MEB Japon, Alman ve Fransız dili öğretmenliği dışındaki tüm programları %20-30 oranında desteklerken İngiliz dili öğretmenliği programını %54, bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmenliği programını %39 oranında desteklemektedir. Bu konulardaki öğretmen açığının diğer alanlara göre daha büyük olması destek oranlarının daha büyük verildiğini düşündürmektedir.

Tablo 7. Bölüm/Programların 1998 Yılı Kontenjanları ve MEB Tarafından Desteklenecek Öğrenci Sayıları

Program Adı	Kontenjan			Desteklenen Öğrenci	
	1.Eğitim	2.Eğitim	Toplam	Sayısı	Yüzdesi
Matematik Eğitimi	475	0	475	122	26
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri	495	60	555	194	39
İlköğretim Matematik Eğitimi	1260	670	1930	320	25
Sınıf Öğretmenliği	7350	4890	12240	1858	25
Fizik	405	0	405	100	25
Kimya	505	0	505	110	22
Biyoloji	360	0	360	92	26
Fen Bilimleri Eğitimi	2120	740	2860	522	25
Coğrafya Eğitimi	230	0	230	60	26
Rehberlik ve Psikolojik Danışma	500	0	500	100	20
Felsefe Grubu Eğitimi	150	0	150	45	30
Sosyal Bilimler Eğitimi	2020	980	3000	512	25

İşitme Engelliler Öğretmenliği	80	0	80	20	25
Zihin Engelliler Öğretmenliği	200	0	200	40	20
Görme Engelliler Öğretmenliği	40	0	40	10	25
Tarih Eğitimi	275	0	275	70	25
Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi	300	0	300	80	27
Türk Dili Eğitimi	1745	1205	2950	492	28
Okul Öncesi Öğretmenliği	1165	195	1360	308	26
İngiliz Dili Öğretmenliği	1670	590	2260	900	54
Japon Dili Öğretmenliği	30	0	30	0	0
Arap Dili Öğretmenliği	80	0	80	16	20
Alman Dili Öğretmenliği	520	0	520	0	0
Fransız Dili Öğretmenliği	390	0	390	0	0
Toplam	22365	9330	31695	5971	27

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Eğitim Fakültelerinin bir kısmı MEB'na bağlı Eğitim Enstitülerinin YÖK Yasası sonrasında Üniversitelerin içinde yeniden örgütlenmeleri ile oluşmuş, önemli bir kısmı da son yıllarda kurulmuş fakültelerdir. Öğretim üyesi ve araştırma görevlisi sayılarının azlığı bazı fakültelerimizin henüz fakülteleşme sürecini tamamlayamadığı izlenimi vermektedir. Araştırma görevlileri o kurumda geleceğin öğretim üyeleri olarak görülmelidir. Sayılarının yetersizliği ise artan öğretmen talebi karşısında gelecekte de Eğitim Fakültelerinde öğretim üyesi sıkıntının devam edeceği şeklinde yorumlanabilir.

Eğitim Fakültelerinin kontenjanlarının en büyük dilimini %36 ile sınıf öğretmenliği alanı alırken bu konuda yalnız 74 öğretim üyesi olması bu alandaki öğretim üyesi açığının ne denli büyük olduğunu bir göstergesidir. Ayrıca bu alanda 65 program ve ortalama kontenjanın 188 olduğu dikkate alındığında program başına 1,15 öğretim üyesi düşmesi sorunun acilen tartışılması ve çözüm üretilmesini gerektirmektedir. 27 program bulunan okul öncesi öğretmenliği alanında yalnız bir öğretim üyesinin bulunması da okul öncesi eğitiminin önem kazandığı günümüzde bu alana ayrı bir özen gösterilmesini zorunlu kalmaktadır.

Bu çalışmada Eğitim Fakültelerinin dışarıdan görünümüne ilişkin çarpıcı sayısal verilerin bir bölümü özetlenmiştir. Bu verilerden hareketle her türlü değerlendirme ve iyileştirme için çözüm önerileri yine eğitim bilimciler tarafından geliştirilmelidir.

KAYNAKLAR

- 1998 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı İkinci Basamak Kılavuzu, ÖSYM, Ankara.
1997-1998 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri, ÖSYM Yay. No: 1998-1, Ankara.